

**Осадець С.С.,
д-р екон. наук, професор, заслужений працівник
Київського національного
економічного університету імені Вадима Гетьмана**

РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

Сучасна економіка зазнає перманентних трансформаційних змін, ставлячи перед фінансовими інституціями нові завдання, змушуючи формувати нові продукти та послуги, технологічні та організаційні рішення. Відтак, поява досліджень, які відображають теоретичні й практичні аспекти функціонування страхової сфери за умов інституційних змін сучасних ринків, є вельми своєчасною і актуальною для сьогодення.

Монографія «Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку»¹ авторства кандидата економічних наук, доцента кафедри фінансів ім. С. І. Юрія Тернопільського національного економічного університету Клапківа Юрія Михайловича, присвячена дослідженню проблематики інституціонального становлення інфраструктурних складових ринку страхових послуг та їх адаптації до сучасних проблем світових суспільно-економічних трансформацій.

Слід віддати належне послідовності викладення матеріалу монографії, структура якої є обґрунтованою, систематизованою та змістовно завершеною. Монографія складається із передмови, п'яти розділів, післямови, додатків та списку використаних джерел.

Автор розпочинає дослідження з всебічного вивчення генезису страхової справи, де він закладає сутнісні детермінанти, зміст і роль страхового захисту. У монографії висвітлено науково-методологічні проблеми дослідження ринку страхових послуг (проаналізовано трактування таких основоположних категорій: страхової послуги, страхового продукту та страхового ризику). Здійснено розкриття сутності та функціонального призначення ринку страхових послуг через еволюційний розвиток страхової справи із позиції інституціональної теорії, що дало змогу створити підґрунтя для окреслення майбутніх перспектив функціонування ринку, та обґрунтування теоретико-методологічних засад створення новітньої парадигми формування ринку страхових послуг в Україні. Це дало змогу з'ясувати економічний зміст ринку страхових послуг, його необхідність, специфіку та інституційні елементи. Основою такого ринку є раціональна архітектоніка страхової послуги, що базується на композиції дихотомії страхового інтересу, страхового ризику і страхового випадку, а також окремих доктринальних принципах страхової справи в Україні.

У другому розділі «Методологічні доміанти дослідження інституцій ринку страхових послуг» розглянуто методологічно-організаційні та інституційно-функціональні складові ринку страхових послуг. У результаті проведеного дослідження проаналізовано основоположні принципи формування ринку страхових послуг (конкурентність; суброгація; контрибуція; вільний вибір страхувальником страховика; страховий ризик; страховий інтерес; принцип максимальної сумлінності; відшкодування в межах реально завданих збитків; франшиза; перестраховання тощо). Це дало змогу автору сформулювати теоретико-методологічні доміанти дослідження інституційного розвитку ринку страхових послуг у системі фінансово-страхових відносин та запропонувати основні теоретичні положення авторської концепції ідентифікації системних і процесних детермінант його розвитку;

Безсумнівною перевагою монографії необхідно визнати масштабну роботу, проведenu у третьому розділі «Когерентний аналіз практики функціонування та розвитку страхового ринку України». Автором виявлено структурні диспропорції та методологічні проблеми розвитку страхового ринку. Виокремлено інституціональні особливості діяльності страхових брокерів та агентів, страхові компанії як основу інфраструктури та роль держави в особі органів нагляду, регулювання та можливостями стимулювання і примусу до набуття страхових послуг. У завершальному питанні розділу автор висвітлює основні відмінності та

¹ Клапків Ю.М. *Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку* : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 568 с.

причини підміни регресу та суброгації, невід'ємних елементів функціонування ринку страхових послуг.

Окрема частина монографії присвячена впливу технічних інновацій на функціонування ринку страхових послуг. Практичну цінність роботи представляють дослідження, присвячені аналізу сучасної практики впровадження новітніх технологій у страхові послуги через їх онлайн розповсюдження. На прикладі страхування елементів «розумного дому» виокремлено суттєву модифікацію класичного страхування нерухомості, як через зміну ризиків у об'єктах нерухомості, так і через зміни вартості та ймовірностей окремих збитків чи страхових випадків. Ще більш актуальним рецензоване видання робить дослідження характеру впливу технічних інновацій на фінансову діяльність страхових компаній та саму трансформацію процесу створення вартості страхової послуги, що має місце внаслідок проникнення технічних інновацій в інституційну структуру ринку страхових послуг (формування InsurTech).

Завершальний розділ монографії присвячено перспективним напрямкам формування ринку страхових послуг в Україні. Розкрито авторське бачення сучасної концепції інституціонального розвитку ринку страхових послуг України в умовах посилення взаємоінтеграційних процесів у світі, запропоновано нові види і технології страхування, а також окреслено вектори забезпечення сприятливого середовища для запровадження та поширення страхових продуктів, побудованих із використанням технічних інновацій. Сформовано напрями утвердження страхової свідомості та фінансової культури в аспекті становлення фінансової грамотності населення в Україні як ключових факторів формування ринку страхових послуг.

В монографії вміщено науково-корисний, вдало опрацьований та систематизований матеріал, дане наукове дослідження характеризує вагомий внесок автора у розвиток вітчизняної економічної науки, та має вагоме значення для становлення ринку страхових послуг України.

Монографія Ю. Клапківа на тему «Ринок страхових послуг: концептуальні засади, технічні інновації та перспективи розвитку» без сумніву є актуальною, наукове дослідження виконане на високому теоретичному рівні, зміст роботи має чітко виражену наукову новизну (формування теоретичної сутності концепції розвитку ринку страхових послуг та його організаційно-економічних складових; обґрунтування напрямків цифрової трансформації ринку страхових послуг; обґрунтування конкурентних стратегій інституціонального розвитку страхового ринку України та формування середовища сприятливого до запровадження нових видів і технологій у страховій сфері). Робота є оригінальним та завершеним науковим дослідженням, відповідає всім вимогам, які ставляться до наукової літератури даного виду. Цей науковий доробок буде корисним керівникам і фахівцям страхових компаній, страховим посередникам, працівникам науково-дослідних установ, органів державної влади та керівникам бізнесу, а також усім, хто цікавиться питаннями сучасного функціонування ринку страхових послуг України.